U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci **žalobce: A. M.**, zastoupeného JUDr. Josefem Kunáškem, advokátem se sídlem Václavské nám. 17, 110 00 Praha 1, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 19. 9. 2003, č. j. U-1404/VL-01-P15-2000, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2004, č. j. 47 Az 984/2003-24,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou doručenou Krajskému soudu v Praze dne 31. 10. 2003 napadl žalobce rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2003, jímž mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), a jímž bylo zároveň vysloveno, že na žalobce se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona.

Jelikož žaloba trpěla vadou spočívající v absenci žalobcova podpisu, Krajský soud v Praze vyzval žalobce usnesením ze dne 6. 11. 2003 k odstranění vad ve lhůtě deseti dnů od doručení usnesení a poučil jej o tom, že nevyhoví-li výzvě a v řízení nebude možné pro tento nedostatek pokračovat, bude jeho podání odmítnuto. Usnesení bylo žalobci zasláno na adresu uvedenou v žalobě (P. 8/120, P. 6); při doručování dne 26. 11. 2003 však žalobce nebyl zastižen, a písemnost byla proto uložena na poště. Třetí den od uložení, tj. dne 8. 12. 2003, nastala fikce doručení (§ 46 odst. 4 občanského soudního řádu ve spojení s § 42 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen „s. ř. s.“) a poté byla písemnost vrácena soudu jako nevyžádaná.

Krajský soud zjistil v evidenci Ministerstva vnitra, že žalobce je na této adrese od 31. 10. 2003 stále hlášen; dne 6. 2. 2004 učinil další pokus o doručení na tuto adresu, ovšem bez úspěchu (pošta na obálku vyznačila „na uvedené adrese neznámý“). Obrátil se poté na Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie a na oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie; i zde však byla potvrzena adresa, již žalobce sám uvedl v žalobě, jako jediná známá. Soud proto usnesením ze dne 23. 6. 2004 ustanovil žalobci jakožto účastníku neznámého pobytu opatrovníka a usnesením ze dne 30. 9. 2004 jeho žalobu odmítl, jelikož žalobce neodstranil vytýkanou vadu podání ani ve stanovené lhůtě, ani později.

Usnesení o odmítnutí žaloby soud nedoručoval opatrovnici žalobce ale přímo žalobci na jedinou známou adresu (P. 8/120, P. 6). Poštovní zásilka byla soudu vrácena s tím, že žalobce nebyl na uvedené adrese zastižen, dne 27. 10. 2004 mu bylo oznámeno uložení zásilky, tu si však v odběrné lhůtě nevyzvedl; dnem 1. 11. 2004 tak podle § 46 odst. 4 občanského soudního řádu ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. nastala fikce doručení (nikoli dne 30. 10. 2004, jak se domnívá krajský soud a jak vyznačil i v doložce právní moci: toto datum totiž připadlo na sobotu, a lhůta tak uplynula až v nejblíže následující pracovní den, tj. v pondělí 1. 11. 2004). Dne 24. 11. 2004 bylo usnesení předáno žalobci, který se osobně dostavil k soudu a zároveň potvrdil, že stále pobývá na adrese, na niž mu soud doručoval.

Dne 1. 12. 2004 podal žalobce (dále „stěžovatel“) proti tomuto usnesení kasační stížnost. Uvedl v ní, že usnesení ze dne 6. 11. 2003, jímž jej soud vyzýval k odstranění vad žaloby, mu nemohlo být účinně doručováno na adresu P. 8/120, P. 6, neboť stěžovatel se v době doručování na této adrese nezdržoval. Své tvrzení doložil prohlášením J. B., která potvrdila, že stěžovatel pobýval v době od 15. 11. 2003 do 17. 12. 2003 na adrese P. s. 15/770, P. 8. Následným podáním požádal stěžovatel o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; touto žádostí se soud samostatně nezabýval, jelikož o kasační stížnosti rozhodl v přednostním pořadí bezprostředně poté, co mu byla předložena.

Nejvyšší správní soud nemohl o kasační stížnosti věcně jednat a odmítl ji jako opožděnou.

Podle § 106 odst. 2 s. ř. s. musí být kasační stížnost podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti přitom nelze prominout. Napadené usnesení krajského soudu bylo stěžovateli doručováno dne 27. 10. 2004; jelikož však stěžovatel nebyl zastižen a ani později si zásilku nevyzvedl, usnesení bylo doručeno fikcí dne 1. 11. 2004. Stěžovatel sám přitom nenamítá, že by se v době doručování usnesení o odmítnutí žaloby na dané adrese nezdržoval.

Na skutečnosti, že stěžovateli bylo rozhodnutí o odmítnutí žaloby účinně doručeno fikcí nic nemění to, že žalobci byl usnesením ze dne 23. 6. 2004 ustanoven jako osobě neznámého pobytu opatrovník a soud místo opatrovníkovi doručoval přímo účastníkovi na poslední (a současně i jedinou) jeho známou adresu. Na postavení opatrovníka podle § 29 odst. 3 občanského soudního řádu (ve spojení s § 64 s. ř. s.) je třeba pohlížet jako na účelový institut, který má své opodstatnění pouze v případě, pokud reálně existují skutečnosti, pro které byl opatrovník ustanoven. Pokud dojde ke změně situace, kterou měl institut opatrovníka řešit (odpadne důvod, pro který byl opatrovník ustanoven), funkce opatrovníka bez dalšího zaniká a soud nadále jedná s účastníkem řízení.

Jestliže proto v předmětné věci soud nezaslal rozhodnutí opatrovníkovi žalobce ale žalobci (ač v soudním spise není nic co by nasvědčovalo změně situace a tento postup soudu byl tak spíše důsledkem neujasněnosti si procesních pravidel, která je třeba aplikovat, než postupem cíleným), pak z toho, že doručenka, která je veřejnou listinou (§ 50e odst. 4 občanského soudního řádu ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.), osvědčuje, že žalobce se v místě dodržení zdržoval, nebyl však zastižen a písemnost si, ač byl k tomu vyzván, nevyzvedl. Z doručenky tak vyplývá, že účastník nebyl v době kdy mu bylo doručováno osobou neznámého pobytu a mohl sám svá procesní práva vykonávat; funkce opatrovníka proto zanikla a účinky doručení rozhodnutí je třeba spojovat s doručováním žalobci samému, byť se tak stalo fikcí doručení. Naopak nelze účinky doručení spojovat s osobním převzetím stejnopisu rozhodnutí žalobcem dne 24. 11. 2004, neboť s fiktivním doručením zákon spojuje stejné účinky jako s doručením faktickým a žalobce osobně převzal rozhodnutí v době, kdy mu již předtím bylo rozhodnutí řádně, byť se tak stalo fikcí, doručeno.

Dvoutýdenní lhůta pro podání kasační stížnosti proto počala běžet v den následující po doručení, tj. v úterý 2. 11. 2004, a skončila v pondělí 15. 11. 2004. Kasační stížnost, kterou stěžovatel podal osobně u soudu dne 1. 12. 2004, je opožděná a Nejvyšší správní soud ji proto odmítl [§ 46 odst. 1 písm. b) a § 120 s. ř. s.].

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s, podle nějž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. 2. 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu